

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรีไทยนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย และการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการศึกษาคั้งนี้ ได้เลือกศึกษาเฉพาะสตรีที่อายุต่ำกว่า 60 ปี ที่สมรสครั้งแรก และกำลังอยู่กับสามีคนนั้นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสตรีที่อยู่ในข่ายที่นำมาศึกษาทั้งหมด 2,145 คน แยกเป็นสตรีในเขตเมือง 388 คน สตรีในเขตชนบท 1,757 คน โดยในการศึกษาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

1. เพื่อทราบถึงช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรี ที่มีสถานภาพเศรษฐกิจ สังคม และประชากรที่แตกต่างกัน
2. ศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ที่มีต่อช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรมีผลกระทบต่อช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกที่ยาวนานแตกต่างกัน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวแปร คือ อาชีพ รายได้ของครอบครัว เขตที่อยู่อาศัย การศึกษา อายุแรกสมรส และจำนวนบุตรที่สตรีต้องการ จะพบว่าสตรีมีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกที่ยาวนานแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดดังนี้ คือ

1. ปัจจัยทางด้านเขตที่อยู่อาศัย พบว่าโดยทั่วไป สตรีไทยมีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกเท่ากับ 23.29 เดือน โดยสตรีที่อยู่ในเขตเมืองมีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกเท่ากับ 22.67 เดือน ส่วนเขตชนบทมีช่วงระยะเวลาดังกล่าวเท่ากับ 23.40 เดือน ซึ่งจากผลการศึกษานี้ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ปัจจัยทางด้านการศึกษา พบว่าในเขตเมือง เขตชนบท และของทั้งประเทศ ช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกจะสั้นลง เมื่อสตรีมีการศึกษาที่สูงขึ้น กล่าวคือ สตรีที่ไม่ได้เรียนมีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานกว่าสตรีที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ คือ ในเขตเมือง เขตชนบท และของ

ทั้งประเทศ มีช่วงระยะเวลาดังกล่าวเท่ากับ 22.84, 25.37 และ 24.96 เดือนตามลำดับ สำหรับสตรีที่มีระดับการศึกษา ม.ศ.4 ขึ้นไป มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุดในทั้ง 3 เขต คือ ในเขตเมือง เขตชนบท และของทั้งประเทศ เท่ากับ 21.19, 18.77 และ 20.30 เดือนตามลำดับ ซึ่งผลจากการศึกษานี้ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัจจัยทางด้านอาชีพ พบว่าในเขตชนบท และของทั้งประเทศนั้น สตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานที่สุด คือ เท่ากับ 26.43 และ 26.81 เดือน ส่วนสตรีที่มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุด คือ สตรีที่ประกอบอาชีพวิชาชีพบริหารและเสมียน ซึ่งมีช่วงระยะเวลาดังกล่าวเท่ากับ 17.82 และ 20.60 เดือนตามลำดับ ผลจากการศึกษานี้ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับสตรีในเขตเมืองนั้น สตรีที่ประกอบอาชีพค้าขายขนส่ง และบริการกับสตรีที่ไม่ได้ทำงาน มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานใกล้เคียงกัน คือ เท่ากับ 22.95, 22.88 และ 22.35 เดือนตามลำดับ ส่วนสตรีที่ประกอบอาชีพวิชาชีพบริหารและเสมียน มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุดเช่นเดียวกับในเขตชนบท และของทั้งประเทศ คือ เท่ากับ 21.70 เดือน

4. ปัจจัยทางด้านรายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน) พบว่าของประเทศนั้น ช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกจะสั้นลง เมื่อสตรีมีรายได้ครอบครัวที่สูงขึ้น กล่าวคือ สตรีที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 1,000 บาท มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานที่สุด คือ 23.91 เดือน ส่วนสตรีที่มีรายได้ครอบครัว 6,001 บาทขึ้นไป มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุด คือ 21.52 เดือน ในเขตเมือง สตรีที่มีระดับรายได้ครอบครัว 1,001-2,000 บาท มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานที่สุด ซึ่งเท่ากับ 25.44 เดือน ในสตรีที่มีระดับรายได้ครอบครัว 2,001-3,000 บาท มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุด คือ เท่ากับ 20.69 เดือน สำหรับสตรีในเขตชนบท สตรีที่มีระดับรายได้ครอบครัวต่ำกว่า 1,000 และ 2,001-3,000 บาท มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานที่สุด คือ เท่ากับ 24.06 เดือนเท่ากัน ส่วนสตรีที่มีรายได้ครอบครัว 6,001 บาทขึ้นไป มีช่วงระยะเวลาดังกล่าวสั้นที่สุด ซึ่งเท่ากับ 19.78 เดือน จะเห็นได้ว่าในเขตเมืองและชนบทนั้น แนวโน้มของช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกจะสั้นลง เมื่อสตรีมีรายได้ครอบครัวที่สูงขึ้น ส่วนในของทั้งประเทศนั้น มีแบบแผนดังกล่าวชัดเจน ซึ่งผลจากการศึกษานี้ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ปัจจัยทางด้านอายุแรกสมรสของสตรี พบว่าในเขตชนบทและของทั้งประเทศ สตรีที่มีอายุแรกสมรส 30 ปีขึ้นไป มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานกว่าสตรีที่มีอายุแรกสมรสอื่น คือ

เท่ากับ 27.19 และ 25.09 เดือนตามลำดับ ส่วนสตรีที่มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุด คือ สตรีที่มีอายุแรกสมรส 25-29 ปี ซึ่งมีช่วงระยะเวลาดังกล่าวเท่ากับ 21.47 และ 21.51 เดือนตามลำดับ สำหรับสตรีในเขตเมืองนั้น ปรากฏว่าสตรีที่มีอายุแรกสมรส 20-24 ปี มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานกว่าสตรีที่มีอายุแรกสมรสอื่น คือ เท่ากับ 23.49 เดือน ส่วนสตรีที่มีอายุแรกสมรส 30 ปีขึ้นไป มีช่วงระยะเวลาดังกล่าวสั้นที่สุด คือ เท่ากับ 19.96 เดือน

6. ปัจจัยทางด้านจำนวนบุตรที่สตรีต้องการ พบว่าในเขตเมือง เขตชนบท และของทั้งประเทศ สตรีที่มีความต้องการบุตร 3 คน มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกยาวนานที่สุด คือ เท่ากับ 24.91, 23.95 และ 23.83 เดือนตามลำดับ ส่วนสตรีที่มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุดในเขตชนบทและของทั้งประเทศเป็นสตรีที่มีความต้องการบุตร 1 คน ซึ่งในเขตชนบทเท่ากับ 21.39 เดือน ของทั้งประเทศเท่ากับ 21.85 เดือน สำหรับในเขตเมือง สตรีที่มีความต้องการบุตร 4 คน มีช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกสั้นที่สุด คือ เท่ากับ 21.60 เดือน จากการศึกษานี้ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรีนี้ ผู้เขียนได้นำตัวแปรอิสระอันเป็นคุณลักษณะของสตรีเท่านั้น ซึ่งไม่ได้นำเอาคุณลักษณะของสามี เข้ามาประกอบการศึกษาด้วย ในด้านคุณลักษณะของสามีนั้น ถือเป็นตัวหนึ่งที่น่าจะมีผลกระทบต่อช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรี ดังนั้น ในอนาคตถ้าได้มีการศึกษาในเรื่องนี้ ควรจะนำคุณลักษณะของสามี เข้ามาประกอบการศึกษาด้วย, อนึ่ง ในการศึกษาถึงช่วงห่างของการมีบุตรคนแรกของสตรีนั้น ค่อนข้างจะมีผู้ศึกษาไว้น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่เรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น โครงการวางแผนครอบครัวในภาคใต้ที่ดำเนินการโดยกองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข ยังได้มีการดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้สตรีใน 4 จังหวัดภาคใต้ เว้นช่วงห่างของการมีบุตรให้นานขึ้น เพื่อผลในการที่จะลดภาวะเจริญพันธุ์ลง ผู้เขียนจึงมีแนวความคิดว่าน่าที่จะมีการศึกษาในเรื่องนี้อย่างกว้างขวางต่อไป